

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту

«Затверджую»

Завідувач кафедри

 (Михайлов А.М.)

«09» 06 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

Спеціальність: 075 «Маркетинг»

Освітня програма: *Маркетинг* (перший рівень (бакалаврський) вищої освіти)

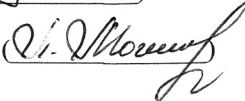
Факультет: *Економіки і менеджменту*

2020 – 2021 навчальний рік

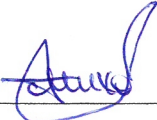
Робоча програма з дисципліни Зовнішньоекономічні діяльність підприємства для студентів за спеціальністю 075 Маркетинг

Розробники:

к.е.н., доцент кафедри менеджменту Дашутіна Л.О. ( )

к.е.н., ст. викладач кафедри менеджменту Могильна Л.М. ( )

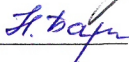
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту
Протокол від «09» 06 2020 року № 12

Завідувач кафедри менеджменту (А.М. Михайлов)
(прізвище та ініціали) (підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми (Д.Т. Доленко)

Декан факультету ЕіМ (Н.І. Строченко)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації (С.Тараканік)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 14.07. 2020 р.

© СНАУ, 2020 рік

© Дашутіна Л.О., Могильна Л.М., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 075 «Маркетинг»	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 4		2020-2021-й	2020-2021-й
		Курс	
		3	4/5
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90	Освітній ступінь: <i>Бакалавр</i>	5-й	7-й/9-й
		Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		44 год.	76
		Індивідуальні завдання:	
	Вид контролю: Іспит		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,1 самостійної роботи студента - 2,9			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 51,1/48,9 (46/44);

для заочної форми навчання - 15,6/84,4 (14/76).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета: формування знань щодо організації обліку зовнішньоекономічних операцій, складання звітності суб'єктів ЗЕД, проведення аналізу та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності, опанування методики впровадження нормативної бази та бухгалтерських стандартів у практику роботи вітчизняних підприємств, підвищення на цій основі професійного рівня майбутнього фахівця, як активного і компетентного учасника управлінської команди.

2.2. Завдання: засвоєння основ теорії і практики обліку і аналізу зовнішньоекономічної діяльності; набуття вмінь використання передового досвіду в галузі організації обліку, аналізу та контролю з урахуванням чинного українського законодавства.

Вивчення навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» передбачає формування у студентів компетентностей:

№	Вид програмних компетентностей	Програмна компетентність	Шифр
	Загальні		
1		Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК7
2		Здатність працювати в міжнародному контексті.	ЗК13
	Фахові (спеціальні)		
1		Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.	ФК11
		Здатність до розробки і впровадження сукупності практичних заходів впливу на ринок або пристосування діяльності підприємства до ситуації на ринку.	ФК15

2.3 Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

№	Програмні результати навчання	Шифр
1	Управляти товарооборотом підприємств оптової та роздрібною торгівлі, формувати систему сервісного обслуговування покупців товарів; формувати й оцінювати товарний асортимент підприємств; аналізувати та планувати витрати обігу; здійснювати бізнес-планування на підприємствах; адаптувати інфраструктурну діяльність підприємства до змін його зовнішнього та внутрішнього середовища.	P20.

3. Програма навчальної дисципліни

Затверджена Вченою Радою СНАУ

Протокол №6 від 23.05.2018 р.

Змістовий модуль 1. *Теоретичні та методологічні основи ЗЕД*

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки. Сутність поняття «зовнішньоекономічна діяльність», основні види і форми зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Функції зовнішньоекономічної діяльності. Причини і передумови розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Зовнішньоекономічна політика держави. Основні етапи розвитку ЗЕД в Україні. Платіжний баланс України, його структура та характеристика.

Змістовий модуль 2. *Регулювання ЗЕД*

Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності: принципи, цілі, методи. Національне регулювання ЗЕД. Наднаціональне регулювання ЗЕД. Економічні та адміністративні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Сутність та принципи митного регулювання ЗЕД. Характеристика митних режимів. Митні органи України: завдання, функції, структура. Товарна номенклатура ЗЕД.

Тема 5. Особливості митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Декларування товарів: форми та процедури. Митна вартість та методи її визначення. Єдиний митний тариф. Види мита та митних ставок.

Тема 6. Загальнодержавні податки в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Види та функції податків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Сутність та порядок нарахування митних податків (ПДВ, мита, акцизного податку) у сфері ЗЕД. Порядок відшкодування ПДВ при експорті.

Тема 7. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація та характеристика. Кількісні обмеження: ліцензування та квотування. Фінансові засоби нетарифного регулювання. Сертифікація, стандартизація, технічні бар'єри, вимоги щодо вмісту місцевих компонентів, вимоги щодо пакування та маркування товарів.

Тема 8. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. Сутність, основні принципи та інструменти валютного регулювання. Об'єкти та суб'єкти валютного регулювання. Види валютних операцій.

Змістовий модуль 3. *Основи проведення зовнішньоекономічних операцій на підприємствах.*

Тема 9. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. Сутність міжнародних розрахунків та необхідність банківського обслуговування у сфері ЗЕД. Форми міжнародних розрахунків. Види та засоби платежу. Основні види банківських послуг у сфері ЗЕД. Форми кредитування експортерів та імпортерів. Система клірингу.

Тема 10. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки. Передумови та мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. Класифікація і характеристика форм виходу на зовнішні ринки. Дослідження потенційних можливостей фірми при виході на зовнішні ринки. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Пошук та вибір партнера.

Тема 11. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Зовнішньоекономічна ціна: сутність, поняття, функції, класифікація зовнішньоторговельних цін. Етапи формування контрактної ціни. Рівень цін, базис цін, одиниця виміру ціни. Способи фіксації цін. Цінові знижки та надбавки. Основні фактори ціноутворення у ЗЕД. Принципи визначення світових цін. Специфіка формування цін на сировинні товари та готові вироби.

Тема 12. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку. Сутність та види посередницької діяльності. Характеристика посередників за обсягом повноважень та за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. Регулювання посередницьких операцій в Україні. Угоди чистої комісії. Торгові агенти, агенти-повірені, дистриб'ютори, дилери, прості агенти, агенти з правом «першої руки», монопольні (ексклюзивні) агенти.

Змістовий модуль 4. Управління зовнішньоекономічними угодами підприємств.

Тема 13. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Сутність та особливості компенсаційних угод. Класифікація угод зустрічної торгівлі. Операції натурального обміну. Комерційна компенсація Зустрічні закупівлі. Співробітництво на комерційній основі, виробнича кооперація, франчайзинг, операції на давальницькій сировині. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем.

Тема 14. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів. Поняття зовнішньоекономічного контракту. Умови контракту: обов'язкові та додаткові. Зміст і характеристика основних умов контракту.

Тема 15. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Аналіз динаміки зовнішньоекономічної діяльності. Методичні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз раціонального використання коштів у зовнішній торгівлі. Оцінка валютної ефективності експорту та імпорту.

Тема 16. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування. Сутність та класифікація ризиків ЗЕД. Методи страхування ризиків у ЗЕД.

Тема 17. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. Сутність та система регулювання міжнародних перевезень. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту: морським, залізничним, автомобільним, авіаційним, трубопровідним та змішаними видами транспорту.

Тема 18. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон. Мета та завдання створення спеціальних економічних зон. Класифікація та характеристика видів вільних економічних зон. Основні види офшорних компаній. Світовий досвід використання режимів спеціальних економічних зон. Офшорні компанії та цілі їх використання. Діяльність офшорних банків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні та методологічні основи організації та регулювання ЗЕД												
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи ЗЕД												
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	5	1	2			2	7	1	2			4
Тема 2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	3	1	-			2	5	1	-			4
Разом за змістовним модулем 1	8	2	2			4	12	2	2			8
Змістовий модуль 2. Регулювання ЗЕД												
Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	4	2	-			2	4	-	-			4
Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	6	2	2			2	6	2	-			4
Тема 5. Загальнодержавні податки в сфері зовнішньоекономічної діяльності	4	2	-			2	4	-	-			4
Тема 6. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	6	2	2			2	6	2	-			4
Тема 7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України	6	2	2			2	4	-	-			4
Разом за змістовним модулем 2	26	10	6			10	24	4	-			20
УСЬОГО ГОДИН ЗА МОДУЛЕМ 1	34	12	8			14	36	6	2			28
Модуль 2. Організація та техніка проведення зовнішньоекономічних операцій												
Змістовий модуль 3. Основи проведення зовнішньоекономічних операцій на підприємствах.												
Тема 8. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	5	2	-			3	4	-	-			4
Тема 9. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	4	1	-			3	6	-	2			4
Тема 10. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	6	1	2			3	5	-	-			5
Тема 11. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	7	2	2			3	5	-	-			5
Разом за змістовним модулем 3	22	6	4			12	20	-	2			18
Змістовий модуль 4. Управління зовнішньоекономічними угодами підприємств.												
Тема 12. Компенсаційна торгівля у сфері	5	2	-			3	5	-	-			5

зовнішньоекономічної діяльності											
Тема 13. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	7	2	2			3	7	-	2		5
Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	7	2	2			3	7	2	-		5
Тема 15. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування	5	2	-			3	5	-	-		5
Тема 16. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	5	2	-			3	5	-	-		5
Тема 17. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон	5	2	-			3	5	-	-		5
Разом за змістовним модулем 4	34	12	4			18	34	2	2		30
УСЬОГО ГОДИН ЗА МОДУЛЕМ 2	56	18	8			30	54	2	4		48
УСЬОГО ГОДИН З ДИСЦИПЛІНИ	90	30	16			44	90	8	6		76

**5. Темы та план лекційних занять
(денна форма навчання)**

№ п/п	Назва тем	Кількість годин
1.	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки. План: 1. Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери та їх взаємозв'язок. 2. Види, форми та функції зовнішньоекономічної діяльності. 3. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. 4. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. 5. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності.	2
2.	Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. План: 1. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності: принципи, цілі, методи. 2. Характеристика органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та їх компетенції. 3. Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі. 4. Багатосторонні міжнародні інститути регулювання.	2
3.	Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. План: 1. Сутність митного регулювання ЗЕД. 2. Митні документи та специфіка їх оформлення	2
4.	Тема 4. Загальнодержавні податки в сфері зовнішньоекономічної діяльності. План: 1. Види та функції податків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. 2. Сутність та порядок нарахування митних податків (ПДВ, мита, акцизного податку) у сфері ЗЕД.	2
5.	Тема 5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. План: 1. Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація і характеристика. 2. Інструменти нетарифного регулювання. 3. Кількісні обмеження: ліцензування і квотування.	2
6.	Тема 6. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.	2

	<p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, основні принципи та інструменти валютного регулювання. 2. Механізм проведення торгів іноземною валютою. 3. Об'єкти та суб'єкти валютного регулювання. 	
7.	<p>Тема 7. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність міжнародних розрахунків та необхідність банківського обслуговування у сфері ЗЕД. 2. Види і засоби платежу. 3. Форми розрахунків: аванс, акредитив, інкасо, платіж за відкритим рахунком. 	2
8.	<p>Тема 8. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цінова політика підприємства, обґрунтування зовнішньоторговельних цін. 2. Етапи формування контрактної ціни. 	2
9.	<p>Тема 9. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та види посередницької діяльності. 2. Характеристика посередників за обсягом повноважень та за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. 	2
10.	<p>Тема 10. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та особливості компенсаційних угод. 2. Класифікація угод зустрічної торгівлі. 3. Операції натурального обміну. 4. Зустрічні закупки. 5. Поставки на комплектацію. 6. Операції на давальницькій сировині, або толінг. 	2
11.	<p>Тема 11. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Умови контракту: обов'язкові та додаткові. 2. Комерційні документи. 3. Типові контракти. 4. Підготовка до укладення контракту. 	2
12.	<p>Тема 12. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 2. Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій. 3. Аналіз та оцінка ефективності імпорتنих операцій. 4. Напрями підвищення конкурентоспроможності експортної продукції. 	2
13.	<p>Тема 13. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика транспортних, комерційних, політичних, валютних, митних ризиків та ризиків у міжнародних розрахунках. 2. Методи страхування ризиків у ЗЕД. 3. Особливості самострахування. 	2
14.	<p>Тема 14. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Базисні умови поставки товару. 2. Фактори, що впливають на вибір виду транспорту та показники ефективності транспортного обслуговування підприємств. 3. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту: морським, залізничним, автомобільним, авіаційним, трубопровідним та змішаними видами транспорту. 4. Експедиторське обслуговування міжнародних перевезень. 	2
15.	<p>Тема 15. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і завдання створення спеціальних економічних зон. Класифікація та характеристика видів вільних економічних зон. 2. Офшорні компанії. Цілі використання офшорних компаній. 	2
Разом:		30

**5. Теми та план лекційних занять
(заочна форма навчання)**

№ п/п	Назва тем	Кількість годин
1.	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки. План: 1. Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери та їх взаємозв'язок. 2. Види, форми та функції зовнішньоекономічної діяльності. 3. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. 4. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. 5. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності.	2
2.	Тема 2. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. План: 1. Сутність митного регулювання ЗЕД. 2. Митні документи та специфіка їх оформлення	2
3.	Тема 3. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. План: 1. Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація і характеристика. 2. Інструменти нетарифного регулювання. 3. Кількісні обмеження: ліцензування і квотування.	2
4.	Тема 4. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. План: 1. Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 2. Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій. 3. Аналіз та оцінка ефективності імпорتنих операцій. 4. Напрями підвищення конкурентоспроможності експортної продукції.	2
Разом:		8

**6. Теми практичних занять
(денна форма навчання)**

№ п/п	Назва тем	Кількість годин
1.	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.	2
2.	Тема 2. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	2
3.	Тема 3. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	2
4.	Тема 4. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.	2
5.	Тема 5. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.	2
6.	Тема 6. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку.	2
7.	Тема 7. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.	2
8.	Тема 8. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	2
Разом:		30

**6. Теми практичних занять
(заочна форма навчання)**

№ п/п	Назва тем	Кількість годин
1.	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.	2
2.	Тема 2. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	2
3.	Тема 3. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.	2
Разом:		6

**7. Самостійна робота
(денна форма навчання)**

№ п/п	Назва тем та перелік питань	Кількість годин
1.	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки. 1. Функції зовнішньоекономічної діяльності. 2. Причини і передумови розвитку зовнішньоекономічної діяльності.	2
2.	Тема 2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. 1. Зовнішньоекономічна політика держави. 2. Основні етапи розвитку ЗЕД в Україні.	2

	3. Платіжний баланс України, його структура та характеристика. 4. Написання реферату	
3.	Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. 1. Національне регулювання ЗЕД. 2. Наднаціональне регулювання ЗЕД. 3. Економічні та адміністративні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	2
4.	Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 1. Характеристика митних режимів. 2. Митні органи України: завдання, функції, структура. 3. Товарна номенклатура ЗЕД.	2
5.	Тема 5. Загальнодержавні податки в сфері зовнішньоекономічної діяльності. 1. Порядок відшкодування ПДВ при експорті.	2
6.	Тема 6. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 1. Фінансові засоби нетарифного регулювання. 2. Сертифікація, стандартизація, технічні бар'єри, вимоги щодо вмісту місцевих компонентів, вимоги щодо пакування та маркування товарів.	2
7.	Тема 7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. 1. Види валютних операцій.	2
8.	Тема 8. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. 1. Основні види банківських послуг у сфері ЗЕД. 2. Форми кредитування експортерів та імпортерів. 3. Система клірингу.	3
9.	Тема 9. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки. 1. Передумови та мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. 2. Класифікація і характеристика форм виходу на зовнішні ринки. 3. Дослідження потенційних можливостей фірми при виході на зовнішні ринки. 4. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. 5. Пошук та вибір партнера.	3
10.	Тема 10. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. 1. Рівень цін, базис цін, одиниця виміру ціни. 2. Способи фіксації цін. 3. Цінові знижки та надбавки. 4. Принципи визначення світових цін. 5. Специфіка формування цін на сировинні товари та готові вироби.	3
11.	Тема 11. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку. 1. Регулювання посередницьких операцій в Україні. 2. Угоди чистої комісії. Торгові агенти, агенти-повірені, дистриб'ютори, дилери, прості агенти, агенти з правом «першої руки», монопольні (ексклюзивні) агенти.	3
12.	Тема 12. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності. 1. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем.	3
13.	Тема 13. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів. 1. Поняття зовнішньоекономічного контракту. 2. Зміст і характеристика основних умов контракту.	3
14.	Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 1. Аналіз динаміки зовнішньоекономічної діяльності. 2. Методичні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності. 3. Аналіз раціонального використання коштів у зовнішній торгівлі. 4. Оцінка валютної ефективності експорту та імпорту.	3
15.	Тема 15. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування. 1. Сутність та класифікація ризиків ЗЕД.	3
16.	Тема 16. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. 1. Сутність та система регулювання міжнародних перевезень. 2. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту: морським, залізничним, автомобільним, авіаційним, трубопровідним та змішаними видами транспорту.	3
17.	Тема 17. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон. 1. Класифікація та характеристика видів вільних економічних зон. 2. Світовий досвід використання режимів спеціальних економічних зон. 3. Діяльність офшорних банків.	3
	Разом:	44

(заочна форма навчання)

№ п/п	Назва тем та перелік питань	Кількість годин
1.	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки. 1. Функції зовнішньоекономічної діяльності. 2. Причини і передумови розвитку зовнішньоекономічної діяльності.	4
2.	Тема 2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. 1. Зовнішньоекономічна політика держави. 2. Основні етапи розвитку ЗЕД в Україні. 3. Платіжний баланс України, його структура та характеристика.	4
3.	Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. 1. Національне регулювання ЗЕД. 2. Наднаціональне регулювання ЗЕД. 3. Економічні та адміністративні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	4
4.	Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 1. Характеристика митних режимів. 2. Митні органи України: завдання, функції, структура. 3. Товарна номенклатура ЗЕД.	4
5.	Тема 5. Загальнодержавні податки в сфері зовнішньоекономічної діяльності. 1. Види та функції податків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. 2. Сутність та порядок нарахування митних податків (ПДВ, мита, акцизного податку) у сфері ЗЕД. 3. Порядок відшкодування ПДВ при експорті.	4
6.	Тема 6. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 1. Фінансові засоби нетарифного регулювання. 2. Сертифікація, стандартизація, технічні бар'єри, вимоги щодо вмісту місцевих компонентів, вимоги щодо пакування та маркування товарів.	4
7.	Тема 7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. 1. Сутність, основні принципи та інструменти валютного регулювання. 2. Види валютних операцій. 3. Механізм проведення торгів іноземною валютою. 4. Об'єкти та суб'єкти валютного регулювання.	4
8.	Тема 8. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. 1. Основні види банківських послуг у сфері ЗЕД. 2. Форми кредитування експортерів та імпортерів. 3. Система клірингу.	4
9.	Тема 9. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки. 1. Передумови та мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. 2. Класифікація і характеристика форм виходу на зовнішні ринки. 3. Дослідження потенційних можливостей фірми при виході на зовнішні ринки. 4. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. 5. Пошук та вибір партнера.	4
10.	Тема 10. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. 1. Рівень цін, базис цін, одиниця виміру ціни. 2. Способи фіксації цін. 3. Цінові знижки та надбавки. 4. Принципи визначення світових цін. 5. Специфіка формування цін на сировинні товари та готові вироби.	5
11.	Тема 11. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку. 1. Регулювання посередницьких операцій в Україні. 2. Угоди чистої комісії. Торгові агенти, агенти-повірені, дистриб'ютори, дилери, прості агенти, агенти з правом «першої руки», монополні (ексклюзивні) агенти.	5
12.	Тема 12. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності. 1. Сутність та особливості компенсаційних угод. 2. Класифікація угод зустрічної торгівлі. 3. Операції натурального обміну. 4. Зустрічні закупки. 5. Поставки на комплектацію. 6. Операції на давальницькій сировині, або толінг. 7. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем.	5
13.	Тема 13. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів. 1. Поняття зовнішньоекономічного контракту. 2. Зміст і характеристика основних умов контракту.	5
14.	Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 1. Аналіз динаміки зовнішньоекономічної діяльності. 2. Методичні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності.	5

	3. Аналіз раціонального використання коштів у зовнішній торгівлі. 4. Оцінка валютної ефективності експорту та імпорту.	
15.	Тема 15. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування. 1. Сутність та класифікація ризиків ЗЕД. 2. Характеристика транспортних, комерційних, політичних, валютних, митних ризиків та ризиків у міжнародних розрахунках. 3. Методи страхування ризиків у ЗЕД. 4. Особливості самострахування.	5
16.	Тема 16. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. 1. Сутність та система регулювання міжнародних перевезень. 2. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту: морським, залізничним, автомобільним, авіаційним, трубопровідним та змішаними видами транспорту.	5
17.	Тема 17. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон. 1. Класифікація та характеристика видів вільних економічних зон. 2. Світовий досвід використання режимів спеціальних економічних зон. 3. Діяльність офшорних банків.	5
Разом:		76

8. Індивідуальні завдання

Модуль 1. Теоретичні та методологічні основи організації та регулювання ЗЕД.

1. Написання реферату за темами:

1. Фактори, що впливають на ЗЕД.
2. Особливості міжнародних розрахунків.
3. Залежність умов поставки товару та виду розрахунків.
4. Які умови ІНКОТЕРМС слід використовувати при експорті/імпорті товару шляхом автомобільних перевезень (авіа, залізницею, морськими перевезеннями).
5. Які умови оплати більш прийнятні для експортера.
6. Обґрунтування недокументарної платіжної угоди з позиції експортера.
7. Чим зумовлені ризики в ЗЕД.
8. Порівняльна характеристика чистого та документарного інкасо
9. Аналіз досвіду використання акредитивної форми розрахунків
10. Зміст та процедура укладання кредитної угоди
11. Використання рейтингів при проведенні кредитного аналізу
12. Ринок євро кредитів
13. Кредитний моніторинг по зарубіжних кредитних лініях.
14. Проблеми лізингу в Україні

2. Вирішення задач (згідно варіанту).

Модуль 2. Організація та техніка проведення зовнішньоекономічних операцій.

1. Написання реферату за темами:

1. Перспективи поширення опціонних угод в Україні.
2. Можливості проведення валютного арбітражу банками України.
3. Перспективи розвитку в Україні розрахунків векселями.
4. Вибір валюти ціни та валюти платежу в умовах інфляції.
5. Шляхи раціоналізації розрахункових операцій в ЗЕД українських підприємств.
6. Схема застосування акредитивів при експортних операціях.
7. Схема застосування акредитивів при імпортних операціях.
8. Перспективи факторингу в Україні.
9. Умовні та безумовні гарантії.
10. Акцесорний характер поруки.
11. Особливості контр гарантії.
12. Платіжні та контрактні гарантії.
13. Механізм реалізації прямої гарантії.

2. Вирішення задач (згідно варіанту)

9. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, робота з книгою (читання, переказ, конспектування).

1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. **Практичні:** лабораторний метод, практична робота, вправа.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. Аналітичний

2.2. Методи синтезу

2.3. Індуктивний та дедуктивний методи

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. Проблемний

3.2. Частково-пошуковий (евристичний)

3.3. Дослідницький

4. Активні методи навчання – використання технічних засобів навчання, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання – використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, case-study, kahoot, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).

10. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних, лабораторних та семінарських заняттях;
- результати виконання та захисту лабораторних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- виконання аналітично-розрахункових завдань;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

11. Розподіл балів, які отримують студенти денної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота					СРС	Разом за модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест-екзамен	Сума
Модуль 1 – 20 балів		Модуль 2 – 20 балів							
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	СРС	Разом за модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест-екзамен	Сума
T1	T2	T3 – T8	T9 – T12	T13 – T17	15	55 (40+15)	15	30	100
4	4	12	10	10					

11. Розподіл балів, які отримують студенти заочної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота					СРС	Разом за модулі та СРС	Підсумковий тест-екзамен	Сума
Модуль 1 – 20 балів		Модуль 2 – 20 балів						
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	СРС	Разом за модулі та СРС	Підсумковий тест-екзамен	Сума
10	10	10	10	10	30	70 (40+30)	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Дашутіна Л.О., Данілова І.С. Зовнішньоекономічна діяльність (підприємства). Конспект лекцій для студентів 2-4 курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент», освітнього ступеня «бакалавр». Суми: вид-во СНАУ, 2019 р. 80 стор.

2. Дашутіна Л.О., Данілова І.С. Зовнішньоекономічна діяльність (підприємства). Методичні рекомендації для практичних занять для студентів 2-4 курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент», освітнього ступеня «бакалавр». Суми: вид-во СНАУ, 2019р. 37 стор.

3. Дашутіна Л.О., Данілова І.С. Зовнішньоекономічна діяльність (підприємства). Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни для студентів 2-4 курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент», освітнього ступеня «бакалавр». Суми: вид-во СНАУ, 2019р. 56 стор.

4. Навчально-методичні матеріали на основі платформи Moodle. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1483>

13. Рекомендована література

Базова

1. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. 5-те вид., перероб. та допов.; Університет ДФС України. Ірпінь: 2019. 410 с.

2. Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ «Про зовнішньоекономічну діяльність»: чинний, поточна редакція від 13.02.2020, підстава - 440-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. до вивчення дисципліни для студ. галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 073 «Менеджмент». КПП ім. Ігоря Сікорського./ уклад.: А. Р. Дунська, Г. П. Жалдак. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 64 с.

4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник/ за заг. ред. д.е.н. Ю.Є. Петруні. Дніпропетровськ: Університет митної справи та фінансів, 2015. 331с.

5. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник./ Михайлова Л.І., Дашутіна Л.О., Могильна Л.М. та інш. За ред. д.е.н., проф. Л.І.Михайлової. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 252 с.

6. Ольшанський О.В., Яцун Л. М., Селютін В.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Х. : ХДУХТ, 2019. 103 с.

7. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Тернопіль, 2017. 137 с.

1. Боднарчук О. І. Поняття «зовнішньоекономічна діяльність» та етапи її розвитку в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 1. С.83–86. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv>.
2. Васюк Т. В. Методи дослідження та визначення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 3 (165). С. 131-136.
3. Григор'єва М. І., Кобржицький В.В. Удосконалення системи управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 1. С. 25-29.
4. Задорожня Т. М., Параниця Н. В., Шостак А. С. Економіко-математичні моделі оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 2(25). С.430–435. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/archives>
5. Закон України від 18. 09. 1991 № 1560-XII р. № 1861-IV «Про інвестиційну діяльність»: чинний, поточна редакція від 20.10.2019, підстава - 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
6. Закон України від 21. 06. 2012 р. № 5018-VI «Про індустріальні парки»: чинний, поточна редакція від 13.02.2020, підстава - 440-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/5018-17#Text>
8. Закон України від 24. 06. 2004 р. № 1861-IV «Про транскордонне співробітництво»: чинний, поточна редакція від 13.02.2020, підстава - 440-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/5018-17#Text>
9. *Зовнішньоекономічна діяльність України в системі глобальних конкурентних відносин: агропродовольчий вимір*: монографія / О. І. Павлов, В. А. Самофатова, Т. А. Кулаковська та ін.; за ред. О. І. Павлова. Одеса : Астропринт, 2019. 272 с.
10. Козик В. В., Пашкова Л. А., Карп'як Я.С. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр навч. л-ри, 2014. 607 с.
11. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон: монографія / Ю. Г. Козак, Н. В. Притула, О. А. Єрмакова та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 240 с.
12. Михайлова Л.І., Данько Ю.І., Турчина С.Г, Данілова І.С. Міжнародний бізнес: навч.посібник. Вид.2-ге, доп. Суми: ФОП Литовченко Є.Б., 2018. 282с.
13. Михасик О.Д. Основні проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Молодий вчений*. 2017. № 1 (41). С. 666-669.

14. Інформаційні ресурси

1. Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.
2. Державний комітет зі статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Міністерство економіки. URL: <http://www.me.gov.ua>.
5. Міністерство фінансів. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
6. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.

